

Музычны калейдаскоп

Лариса ТАІРАВА

Тайрава

Ларыса

*Сяргеяна –
музыкант, педагог.*

Скончыла

*Маладзечанска
музычнае
вучыліча,*

*Беларускую
канцэраторую
на класу дамры і
аркестравага
дырыжыравання,*

*асістэнтуру-
стажыроўку ў*

*Маскоўскім
дзяржаўным
інстытуце
культуры.*

*Канцыдат
мастацтва*

дачэнт

Беларускага

універсітэта

культуры.

Брэсцкі феномен

Юбілейны год БелАМ багаты не толькі на справаадачныя канцэрты кафедраў, калектываў, асобных салістаў і педагоганых класаў. Гэтыя падзеі застутоўваюць

*За пультам –
М.Алданаў.*

асобнай размовы і пільной увагі прэсы. На жаль, межы аднаго артыкула не даваюць усё ахапіць, і не варта прэтэндаваць на гэта. Рыхтуючыся да юбілею, БелАМ наладзіла шэраг мерапрыемстваў і праграм, у тым ліку выданне метадычных і навуковых прац сваіх выкладчыкаў.

Акрамя таго, да юбілейных святкаванняў БелАМ далучыла ўсе навучальныя установы сярэдняга звяза, запланаваўшы спрааваадачныя канцэрты музычных вучэльняў непасрэдна ў сценах Акадэміі музыки. Такім чынам, альма-матэр аб'яднала ўсіх сваіх выпускнікоў падчас юбілейнага свята і паклала пачатак добрай традыцыі – спрааваадачным канцэртам абласных культурна-навучальных установ перад сталічнай аўдыторыяй. Гэта заканамерны працэс і вышын шматтадовай напружанай дзейнасці калектыву БелАМ, які падрыхтаваў такіх выдатных спецыялістаў аркестрантаў, як Леанід Іваноў (Марічы), Рыгор Сарока і Тамара Бялыкова (Маладзечна), Аляксандр Патаўскі (Ліда) і многія іншыя. Яны з'яўляюцца сапрауднымі майстрамі сваіх справы.

Шкада толькі, што ўсе спрааваадачныя канцэрты музычных вучэльняў былі запланаваны на адзін месяц – красавік. При такім графіку фізічна немагчыма пагля-

дзець усе канцэрты нават прафесіяналам, не кажучы пра зацікаўленую публіку.

Найболып адметнай падзеяй сярод канцэртных спрааваадач музычных вучэльняў, безумоўна, стаў канцэрт лаўрэата рэспубліканскіх конкурсаў і фестываляў – аркестра рускіх народных інструментаў Брасцкай музычнай вучэльні, які адбыўся 25 красавіка ў зале белАМ. Мастацкі кіраунік і дырыжор аркестра – Мікалай Алданаў, таксама выпускнік Акадэміі музыки. Выступление гэтага калектыву – сапрауднікі адкрыцці. Яккая, разнастайная праграма канцэрта ўключала творы самых розных напрамкаў. У стылі лепшых традыцый рускай класікі прагучалі Уверцюра да драмы “Пскавічанка” Рымскага-Корсакава, “Ой, цветёт калина” Дунаеўскага – Цыганкоўва (сола на дамры выконвалася Віктормія Белавус). Трактоўка складаных твораў сучасных кампазітараў – “Імпрывізаты” і “Адажью” Германчэнкава, а таксама пазмы “Памяці Андрэя Рублёва” Я.Дзірбенкі – выявілі бяспрэчны прафесіяналізм дырыжора, яго сталы падыхі да вырашэння неабходных мастацкіх і організацыйных задач (у аркестра нават знайшліся сапраудныя званы, пазначаныя ў партытуры Дзірбенкі).

Разам з аркестрам па-каўбайску хвацка спрабаваўся з тэхнічнымі складанасцямі саліст Сяргей Карпук у мініяцюры “Ранча вясёлага Джэка” С.Ціханава. На жаль, толькі адным творам Г.Свірыдава, “Як яблычак румяні”, на слова П.Беранжэ, парадаваў слухачоў саліст, уладальнік прывабнага барыгтона заслужаны артыст Расіі Барыс Пяцюк.

Сапраудным упрыгожэннем праграмы сталі цыюбіныя “Цыганачка” М.Нікрасава і “Барынь” В.Малых, дэс смела і з густам быті ўведзены элементы тэатралізацыі (ігра на піле, скокі з вілкамі і інш.). А суперсучасная невядомая кампазіцыя Джона дэ Мэя “Джэймс Бонд, агент 007” наогулі выконвалася на законах дэтэктыўнага жанру.

Адметнымі рысамі гэтага калектыву з'яўляюцца выдатная культура гуку, тэхнічнае майстэрства, бездакорнае ансамблевае спалучэнне аркестравых груп, артыстызм і цудоўны мастацкі густ дырыжора. Дырыжорская здольнасці Мікалая Алданава прости фенаменальныя! На

думку ўсіх прысутных, сярод якіх былі знамінтыя кампазітары і дзеячы культуры, такога ўзроўню аркестра рускіх народных інструментуў у стаўшы, на жаль, німа.

Фестываль мастацтваў Беларускага дзяржаўнага універсітэта культуры

Нарэшце ў БДУ культуры з'явілася канцэртная зала. Маём на ўвазе Маладзёжны тэатр эстрады. Больш за 25 гадоў мы рыхтавалі спэцыялісту культуры, не маючы ніякай канцэртнай залы (аўтар артыкула з'яўляецца выкладчыкам БДУ культуры).

Вядома, Маладзёжны тэатр эстрады не ідзе ні ў якое парайнанне з новым прасторным корпусам БелАМ, у якім адразу дзве канцэртныя залы – вялікая і малая (у дадатак да шматлікіх добра гукаізальных класаў). І гэта прытым, што і стары (асноўны) корпус БелАМ таксама мае дзве залы, дзе галоўная з іх, па сутнасці, тэатр – з партэрам, бельэтажам і балконам. Таму я і мае калегі па ўніверсітetu культуры на-добрачу запіздроцім БелАМ. Чатыры залы – гэта не адна. Застаецца спадзяваніць, што калісьці і наш ўніверсітэт будзе мець такую ж раскошу. А пакуль што мы ўдзячныя за тое, што ёсць.

Пэўна, таму ўсе кіраўнікі творчых калектываў факультета мастацтваў творчасці на радасцях пачалі асвойваць канцэртна-сценічную пляцоўку, пра якую даўно марылі. Але ж, як паказала практика, не ўсе калектывы БДУ культуры аказаліся гатовымі да сучасных камерцыйных законаў шоу-індустріі. А яны даволі жорсткія: мастацтва павінна быць не толькі якасным, змястоўным і цікавым. “Канверсанасць” і запатрабаванасць шырокай публікай – не менш важныя элементы сучаснага мастацтва. Таму некаторыя калектывы сутыкнуліся з шэрагам проблем, такіх, як рэжысура і гуарэжысура канцэрта, маркетынг (рэклама і продаж белетаў). Усё гэта лягло на плечы кіраўнікоў мастацкіх калектываў, прычым калектываў навучальных. Давялося сумяшчаць, здавалася б, несумяшчальнае. І трэба зазначыць, што БДУ культуры і МТЭ з гонарам правілі фестываль мастацтваў.

Ён паказаў маштабнасць, разнастайнасць і шматгранные накіраванасць дзеяйнасці ўніверсітэта культуры, а таксама пэўныя прафесійны рост студэнтаў асобных спэцыялізацый і калектываў.

Амаль усе творчыя кафедры факультета мастацтваў творчасці выйшлі за межы аднаго канцэрта, таму ў некаторых з іх атрымаўся своеасаблівы міні-фестываль. Так, напрыклад, кафедра народнай інструментальнай творчасці падрыхтавала шэраг канцэртаў, у якіх прынялі ўдзел разнастайныя аркестры і ансамблі народных інструментоў.

Найбольш цікавым і стылістично вытрыманым было выступленне фальклорнага гурту “Баламуты” (кіраўнік – Валянціна Трамбіцкая). На суд гледачоў ён прадставіў цалкам абноўлівену праграму на аснове мадаўскага фальклору. Ансамбль акардэністу “Туды” пад кіраўніцтвам Лідзіі Сухаваравай, лаўрэат міжнародных конкурсаў і фестываляў, пераўышоў усе чаканні выкананнем надзвычай прыгожых эстрадна-танцевальных мелодій: “Саўка ды Грышка” В.Глубачэнкі, “Кукарача” Л.Карыган – С.Пятрова, “Самба” Ю.Юціла, песні “Чайка” (слова і музыка Г.Казловай) (апошні нумар – з удзелам салісткі і танцавальнай пары). Таму невыпадкова менавіта гэтыя калектывы кіраўніцтва МТЭ адразу запрасілі на сваю спэціалістычную выстаўку.

Уражваў багаты і разнастайны творчы агляд кафедры беларускай народнапесеннай творчасці пад кіраўніцтвам заслужанага работніка культуры РБ Станіслава Дробыша. На кафедры існуе шэраг калектываў, якія неаднаразова прадстаўлялі нашу краіну далёка за яе межамі. Гэта ансамбль народнай песні “Талака” пад

Не ўсе калектывы культуры аказаліся гатовымі да сучасных камерцыйных законаў шоу-індустріі. А яны даволі жорсткія: мастацтва павінна быць не толькі якасным, змястоўным і цікавым. “Канверсанасць” і запатрабаванасць шырокай публікай – не менш важныя элементы сучаснага мастацтва.

кіраўніцтвам С.Шарамецьева, лаўрэат міжнародных фальклорных фестываляў ансамбль “Грамніцы” з мастацкім кіраўніком – Уладзімірам Зяневічам і, безумоўна, лаўрэат рэспубліканскіх і міжнародных фестываляў і конкурсай вакальна-харэаграфічны ансамбль “Валачобнікі” пад кіраўніцтвам Станіслава Дробыша. Два канцэрты, якія названыя кафедра дала ў МТЭ, прыйшлі пры аншлагу. Не верылася, што асноўнымі ўдзельнікамі гэтых фестываляўных святаў былі студэнты, а не прафесіяналы. Акрамя таго, кафедра беларускай народнапесеннай творчасці стала актыўнымі ўдзельнікамі падрыхтоўкі і правядзення рэспубліканскага конкурсу “Галасы Радзімы” (сумесна з Міністэрствам культуры).

Кафедры духавой музыкі і харавога мастацтва дали па адным канцэрце, але ж здолелі так удала пабудаваць праграмы і прадставіць свае лепшыя дасягненні, што паўсталі перад гледачом у асабліва выгадным свяtle. Тут знайшлося месца маладому ансамблю народных духавых інструментаў “Гуды” (мастацкі кіраўнік –

Аркестр
Брасцкага
музычнага
вучыліща.

У Гром), добра забяспечанаму рэдкімі фальклорным інструментамі і тыкоўнымі касцюмамі (ансамбль паспей стаць дынамагамі міжнароднага фестывалю і ўдзельнікам "Славянскага базару" ў Віцебску); канцэртнаму духавому аркестру "Светач" (мастакі кіраунік – Мікалаем Федарэнкам). Без гэтага аркестра не абыходзіцца ніводнае свята ва ўніверсітэце, як, дарэчы, і без лаўрэатаў прафесійнага і міжнароднага фестываляў камернага хору "Лабравест", мужчынскага ансамблю "Віят" пад кірауніцтвам прафесара Альбіны Пікуцькі, хору "Мара" і вакальнага ансамбля "Чарашніцы" (мастакі кіраунік – заслужаны дзеяч мастацтваў прафесар Я.Рэйтавіч).

Справа здачны канцэрты кафедры харэографіі пад кірауніцтвам С.Гуткоўскай заўсёды збіраюць поўную залы, таму што ўяўляюць сабой вельмі яскравае і прыгожас відовішча. Вось і на гэты раз зала Палаца культуры чыгуначнікаў (у МТЭ харэографам проста мала месца) літаралына трашчала ад гледачоў. Балет-майстарская фантазія і харэографічнае майстэрства ўдзельнікаў свята перапослі нас у атмасферу розных эпох, жанраў і стыляў: класічнай "Авэ Мары", англійскага "Джайва" і лапітамерыканскай "Румбы". Танец у стылі фольк змяняўся эстраднай кампазіцыяй "Дзяўчынка Second Hand". Незвычайная пастановка "Прывід" на музыку вядомага беларускага гітарыста У.Захарава –

адлюстраванне асаблівасцей сучаснай харэаграфіі, яна сведчыць пра напружаны пошуку новых выразных формаў і пластычнай мовы.

Парад аркестраў Віктара Валатковіча

Адным з бяспрэчных лідэраў фестываля мастацтваў БДУ культуры (а таксама БелАМ) стаў таленавіты беларускі музыкант, дырыжор, педагог Віктар Валатковіч. Кіраваць аркестрам у сучаснай навучальнай установе – гэта вельмі клопатная і адказная справа, не кожны здолеет справіцца з ёю. Віктар Міхайлавіч сеансія кіруе трывма аркестрамі. Самы старыши – аркестр беларускіх народных інструменту БелАМ. Другі – аркестр беларускіх народных інструменту БДУ культуры, які В.Валатковіч узнічылівае больш за дзесяць гадоў. Трэці – Маладэчаны эстрадна-сімфанічны аркестр БДУ культуры, створаны два гады таму ў аднавленні з пратаколам даручэння Прэзідэнта РБ. Толькі спецыялісты могуць уяўіць, колькі сілы, энергіі, часу, вытрымкі патрабуе такі цікавы, колькі адухоўленасці майстэрства і організацыйнага таленіту! Усё гэтыя калектывы ў канцы навучальнага года В.Валатковіч паказаў публіцы.

У межах агульнага параду аркестраў БелАМ, прысвечанага 70-годдзю гэтай навучальнай установы, першым адбылося выступление аркестра беларускіх на-

родных інструменту ў вялікай зале Белдзяржфілармоніі. Вядомы беларускі пымбаліст Міхаіл Лявончык уразіў сваім сольным выкананнем "Варыццы" П.Паганіні з мелодыі оперы Д.Паізеля "Млынарка". Арганічна ўваілілі ў праграму канцэрта творы беларускіх кампазітараў: сімфаніста "Акварэлі" Я.Дзяціцярыка, элегія "Памяці Я.Глебава" і Канцэрт для домры з аркестрам Г.Ермачэнкава, дзве часткі якога (II і III) бліскуча выканала Надзея Дзядзечкіна. Учырэгажніем канцэрта сталі "Вакханалія" В.Кузняцова і "Рапсодыя №1" Д.Энеску.

Сапрэдны дырыжор, як і акцёр, павінен валодаць майстэрствам іераўхасаблітні, і гэтаму патрабаванню ў поўнай меры адповідае В.Валатковіч. Ён дзівосным чынам здолеў захаваць розную стылістыву пакіраванаць, здавалася б, адноўкавых па складу аркестраў. Таму акадэмізм аркестра БелАМ, якім кіруе В.Валатковіч, значыць адрозніваецца ад дэмакратычнага, арыентаванага на масавага гледача аркестра БДУ культуры, канцэрт якога адбываўся ў МТЭ. На гэты раз В.Валатковіч час ад часу саступаў сваёй месцы за дырыжорскім пультам Віктормі Старыкавай і прадставіў абсалютна новую праграму, стрыжнем якой стала добра вядомыя творы А.Крамко "Лявоц і Ляўоніха", "Яўрыйская сюіта", "Цічэ вада ў ярок", "Ой, без дулкі, без дуды..." (з паязменнымі дударамі-саістамі К.Трамбіцкім і А.Калядой).

Праграма, як бачым, не вельмі складаная, але тут дырыжор смела і натуральна ўжывае элементы тэатралізацыі, без чаго сучасны аркестр абыцціся не можа і што надае канцэртам непаўторнай прывабы, святочны настрой. Кожны твор у выкананні гэтага калектыву – маленькі спектакль, які разыгрываецца на сцэнарнью дырыжора. Да падбору рэпертуару – яшчэ адна адметная рыса дырыжора В.Валатковіча.

Нязменным саістам падобных канцэртаў з'яўляецца загадчык кафедры мастацтва эстрады, выдатны музыкант-гітарыст Уладзімір Угольнік. Яго кампазіцыі "Цікі блоз" і "Рок-н-рол" ва ўласным выкананні пад акампанемент аркестра выклікалі буру аплаўсменту.

Завершыўся фестываль мастацтваў БДУ культуры вялікім гала-канцэртам у Палаце культуры чыгуначнікаў. Як адно імгненне, прайшлі два адзінкі. Колькі энергіі, непаўторнай чароўнасці, мадаласці, адухоўленасці майстэрства!.. Гэта было сапрэднае свята.

Аркестр БДУ культуры.

